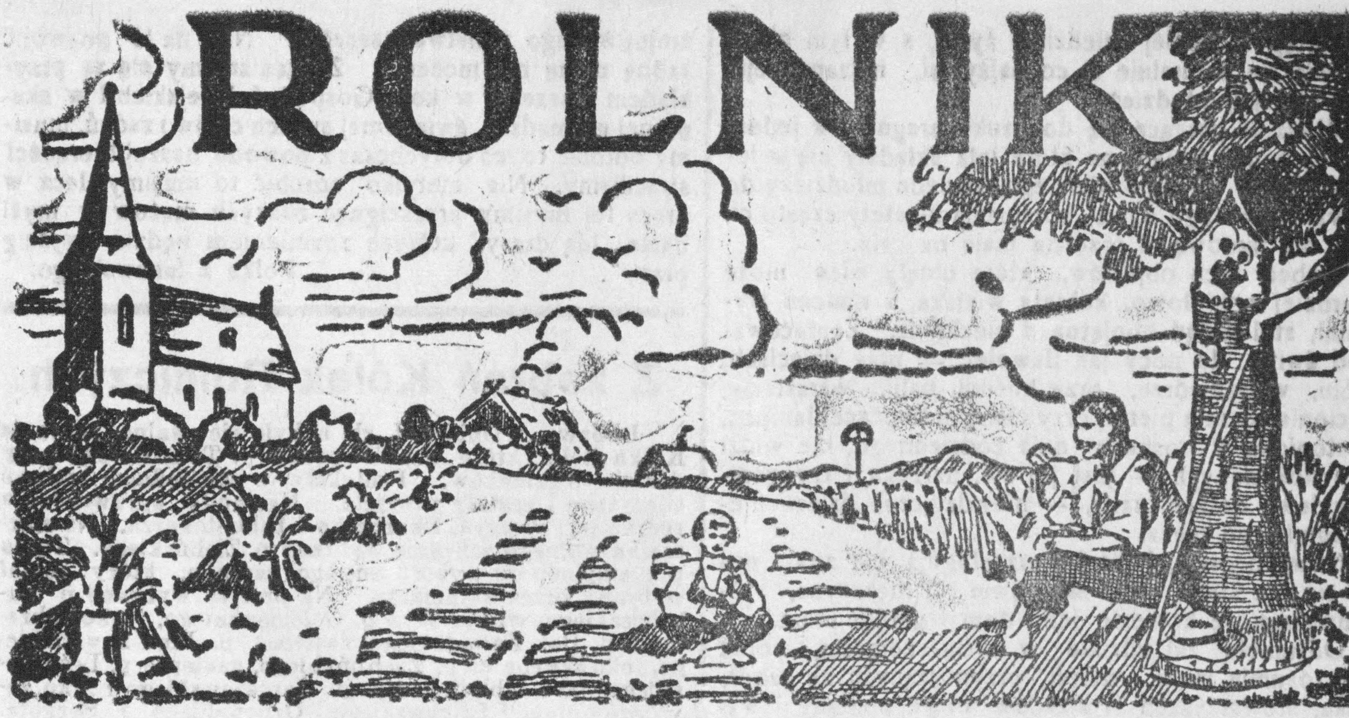
ROLNIK

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy".

Rok III. Nowemiasto, dnia 7. marca 1929. Nr. 7.

Kobieta w rodzinie.

Za czasów pogańskich ludzie czcili ogień, jako dobroczynne bóstwo, dające błogosławione dary:

— Światło i ciepło.

Poświęcano mu piękne dziewice, których zadaniem było podtrzymywanie stale płonącego ognia na ołtarzu w świątyniach. Do tych dalekich zatem wspomnień odnosi się nazwa „Kapłanki domowego ogniska", określająca stanowisko kobiety, jako tej, która skupia przy ognisku domowem rodzinę.

— Te dwa niezbędne dla życia czynniki, światło i ciepło — są w jej rękach potężnym środkiem zdobycia i zapewnienia wpływu na swych najbliższych. Tak w prostem znaczeniu określają zaspokojenie najważniejszych potrzeb ciała, jak w przenośni oznaczają rozum i serce.

Od kobiety wychowawczyni, żywicielki i opiekunki zdrowia zależy siła moralna i fizyczna rodziny, a z nią narodu.

Z rodzin bowiem jak z ogniw składa się olbrzymi łańcuch naród.

Od mocy i wartości tych pojedyńczych spojeń zależy trwałość i moc łańcucha.

Polki od wieków chlubnie spełniały swoje posłannictwo.

O tem, „że kobieta trzy węgły domu trzyma, wiedziano na wielkich dworach, w skromnych zaściankach i chatach wiejskich.

Pięknie zapisało się w historji wiele kobiet wszystkich stanów. Mamy: królowę Jadwigę, poświęcającą osobiste szczęście dla dobra narodu, otaczającą miłością i opieką biednych i uciśnionych, oddającą swe klejnoty na pierwsze wyższe uczelnie w kraju i te ciche, nieznane z nazwiska matki wiejskie z Wielkopolski, Śląska i Podlasia, narażające życie, mienie i wolność w obronie dusz swych dzieci.

Dzięki tym cnotom, matka i żona w rodzinie polskiej otoczona była czcią i szacunkiem męża i dzieci, bez jej wiedzy i woli nie załatwiono żadnej sprawy. Ona zastępowała męża, a nieraz decydowała w gospodarstwie i zarządzie majątkiem.

Dziwnem się wydaje wobec tego, że ostatnie lata, lata szczęśliwie odzyskanej niepodległości, która przyniosła kobiecie równouprawnienie polityczne, tego znaczenia nie utrwaliły, przeciwnie zmniejszyły niewątpliwie do smutnych objawów rozbicia życia rodzinnego, które dziś w Polsce widzimy. — Mnożą się rozwody, opuszczone przez rodziców dzieci, przechodzenie na obce wyznanie dla ułatwienia sobie życia. Bunt dzieci względem rodziców, rosnące ich wymagania poparte lekceważeniem i zapomnienie w chorobie i starości.

Kobieta nie zdaje sobie sprawy, że w dużej mierze sama wyrzekła się dawnego, odnosząc się biernie i nieufnie do wszelkich zmian i nowości, jakie naród przeżywa. Skłania ją do tego wrodzona natura kobiecej zachowawczości, która była najcenniejszą bronią w czasie niewoli, gdy chodziło o obronę wiary św. i mowy polskiej, — dzisiaj często jest szkodliwą — bo odsuwa ją od tego, co życie niesie, co się zowie postępem, koniecznym dla Polski, która musi jak najspieszniej dorównać innym krajom kulturą i zamożnością.

W ciągu tych dziesięciu lat niepodległości, dokonała się w kraju olbrzymia praca. Naród odbudowuje państwo zniszczone, długoletnią niewolą i wojną, własnemi siłami, bez dawnych zasobów skarbowych. W tej odbudowie bierze udział i ponosi za nią odpowiedzialność każdy obywatel przez: 1. pracę przy własnym warsztacie każdego zawodu, czyniąc go doskonalszym, 2. przez pracę w samorządzie, lub wybór do niego odpowiednio uzdolnionych i uczciwych ludzi, 3. przez pracę, lub wybór do sejmu i senatu ludzi, od których zależy uchwalanie praw, któremi się państwo rządzi i wybór rządu, który niem kieruje.

Skarb, wojsko, szkolnictwo, budowa kolei, dróg portu morskiego, fabryk, rozwój żywotny organizacy. rolniczych, spółdzielni i t. p. zajmuje myśl ludzi i rozszerza jej widnokręgi.

Postęp w każdej dziedzinie życia, a w tym biegu wytywają się naturalnie ci co najżywsi, najzapalniejsi najodważniejsi, młodzież.

Młodzież garnąca się do nauki, pragnąca w jednej chwili dokonać zmian, na które lata składały się w innych krajach. Z tego wielkiego rozpędu młodzieży do budowania nowego życia, korzystają niestety często ci, którzy nie budowę, a rozbicie mają na celu.

Wobec tych objawów, które objęły wieś może najbardziej żywiołowo, kobieta wiejska, z małemi wyjątkami, stoi dotąd obojętna i niechętna. Zapracowana od świtu do nocy jak dawniej, — przy dzieciach, w polu, w podwórzu, przy kuchni, balji, warsztacie, wrzecionie, darciu pierza, przy ciemnej kopcącej lampce, — zatopiona w troskach dnia codziennego, nie widzi zmian dokonanych — jest jej źle, narzeka i łzy gorzkie wylewa na złe czasy, — niewdzięczne dzieci, niewyrozumiałego męża.

Nowych praw, jakie jej przysługują nie zna i poznać się nie stara. Boć się dowie od mężczyzn, którzy uważają, że kobiecie jeno dom i garnki przystoją.

Odsunięta od udziału w życiu szerszem, coraz mniej rozumie męża i dzieci, przynoszących ze szkół, wojska, stowarzyszeń i zjazdów nowe poglądy i wymagania kultury, których brak w domu staje się im coraz nieznośniejszy.

Z lekceważeniem odnoszą się dzieci do matki, nazywając ją „zacofaną“, szukają rady i kierunku u obcych, a traci go ta, której wielkie skarby serca kobiecego, przezornego i kojącego, pełnego najofiarniejszego uczucia, jakiem jest miłość macierzyńska, — powinny być dla nich siłą całego życia.

Dla dobra rodziny, narodu i swego musi kobieta wiejska zdobyć wiadomości potrzebne do wychowania dzieci, opieki, zdrowia, poprawy gospodarstwa, kulturalnych urządzeń domu, kulturalnego współżycia rodziny, tak, żeby ten dom stał się najmilszą, zawsze radośnie witaną przystanią dla męża, wracającego od pracy gospodarczej lub publicznej, — dla dzieci, wracających ze szkół niższych czy wyższych.

Musi szerzej spojrzeć poza dom i gospodarstwo własne, aby wyzyskać znaczenie różnych praw jakie posiada, dla wniesienia do życia publicznego, równie cennych jak dla rodziny, wartości właściwych naturze kobiecej przez 1. pogłębienie życia religijnego, 2. wzięcie czynnego udziału w opiekach szkolnych, 3. w samorządzie gminnym i powiatowym, 4. zapoznanie się z pracą kobiet w sejmie i senacie, 5. ze stow. młodzieży itp. Szkołą do zdobywania tych wiadomości winny być Koła Gosp. Wiejskich.

W powiecie lubawskim dotąd zorganizowało się dopiero jedno Koło Gospodyń w Tuszewie. Widać z tego, że tam najpierw kobieta zrozumiała, że dalsza dotychczasowa bierność, to cofanie się wstecz. Nie wystarczy już dzisiaj gospodarzyć po staremu, bo wymagania nasze i naszych dzieci ogromnie się powiększyły. Gdy dawniej wiejskie dziewczę nie znało jedwabnych pończoch, modnych kapeluszy i tym podobnych rzeczy, to dzisiaj bez nich prawie się obejść się nie może. Wydatki rosną z dnia na dzień, a gospodarstwo kobiece nie przynosi większych dochodów niż dawniej. Nasi mężowie zrozumieli już dawno, że bez oświaty żyć nie można, na dowód czego licznie organizują się w Kółkach Rolniczych. I my kobiety zauważyć możemy, choć coprawda niejedna dotąd w rezultaty dobre tych Stowarzyszeń nie wierzyła, że dzięki niektórym ulepszeniom w gospodarstwie rolnem dochodowość tychże znacznie się wzmogła. Dlaczego to my kobiety wiejskie mamy być zepchnięte do roli kopciuszków? Czyż my nie mamy przyczynić się do odbudowy tak srogo wojnami zrujnowanego państwa naszego? Nie, na to pozwolić żadną miarą nie możemy. Zorganizujemy się za przykładem Tuszewa w koła Gospodyń Wiejskich i w skupionej gromadzie, świadomej swoich celów i zadań, musimy odrobić to, co dotychczas z powodu naszej bierności straciliśmy. Nie, nietylko odrobić to musimy, lecz w pracy tej musimy prześcignąć naszych mężów w myśl hasła „Idą czasy,“ których znamieniem będzie wyścig pracy“. Polka z lubawskiego.

Z zebrań Kółek Rolniczych.

Lubawa. Dnia 6. I. rb. odbyło się walne zebranie Kółka Roln., które zagaił prezes p. Tulodziecki, przy udziale 28 członków. Protokoły z poprzednich zebrań odczytano i zostały przyjęte. Nastąpiły sprawozdania roczne pp. Prezesa, Skarbnika i Bibljotekarza. Na marszałka walnego zebrania wybrano p. Zielińskiego. Teraz przystąpiono do wyboru nowego zarządu, który został wybrany przez aklamację. Na prezesa wybrano p. Tułodzieckiego, wiceprezesa p. Gołębiewskiego, jako sekretarza p. Bol. Zawadzkiego, zastępcę p. Jana Zawadzkiego, jako skarbnika p. Zuchlińskiego, zastępcę p. Leśniewskiego, jako bibljotekarza p. Jaroszewskiego i jako rewizorów pp. Czajkowskiego, Ornowskiego i Sergota. Rewizję stanu kasy przeprowadziła specjalna komisja, która stwierdziła zgodność kasy. Rewizja bibljoteki wykazała 5 książek pomiędzy członkami. Kółko uchwaliło kupić szafę do książek bibljotecznych i zapisał „Kłosy“ i „Gazetę Gospodarczą“ dla Kółka. Po omówieniu spraw bieżących zebranie zamknięto. Sekr.

Tylice. Dnia 9. 1. rb. odbyło się zebranie tut. Kółka Rol., na które przybyli p. Serożyński z Lekart i sekr. pow. p. Kołodziejski. Po przeczytaniu protokołu z ostatniego zebrania udzielił p. Prezes głosu p. Serożyńkiemu, który, życząc dosiego roku, przedstawił obecnym utrzymanie zarodowego stadnika, i następnie wygłosił referat pt. przeszłość i przyszłość, co obecnych bardzo zainteresowało. Po wyczerpującej dyskusji solował p. Prezes zebranie. Sekr.

Dnia 20. 1. rb. odbyło się walne zebranie Kółko Roln. na które przybył p. Lambert z Jakóbkowa i wygłosił referat o znaczeniu Kółka i zachęcał do kupienia radja. Teraz przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Wybrani zostali przez aklamację wszyscy dotychczasowi członkowie. W dalszym ciągu zdał p. Prezes sprawozdanie z działalności Kółka za r. 1928:

Zebrań plenarnych odbyło się 11 i 3 nadzwyczajne. Przeciętna liczba człon. uczęszczających na zebrania 30. Kółko liczy człon. 43. Pozamiejscowych referentów było 4, tj. 2 razy lustrator p. Serożyński, 1 raz dyr. szkoły rol. z Byszwałda i 1 raz inż. Izby Rol. z Torunia p. Skrzypek. Kółko zakupywało wspólnie sztuczne nawozy i węgiel. Wybrano delegację ze sztandarem na walne zebranie P. T. R. do Torunia, na pow. zjazd do Nowegomiasta, na poświęcenie sztandaru w Mrocznie, na poświecenie sztandaru w Kurzętniku, i na dożynki do p. Prezydenta Rz. Pols. w Spale. Urządzono 1 zabawę letnią. Wspólne obchody urządziło Kółko z okazji przyjęcia X. Biskupa oraz z okazji 10-lecia niepodległości naszej Ojczyzny. Sekr.

Czerlin. Walne Zebranie Kółka Roln. w Czerlinie odbyło się dnia 20. 1. rb. przy udziale 21 członków. Zebranie zagaił prezes p. Wyżlic, poczem wygłosił sekretarz, p. Biskupski referat na temat; kolka moczowa u koni, czem Szan. referent słuchaczy bardzo zainteresował, czego dowodem była ożywiona dyskusja. W wolnych wnioskach postanowiono postarać się o korzystną ofertę na drzewo budulcowe, a następnie ubolewano, że nie można otrzymać prolongacji pożyczki osadniczej. Postanowiono wysłać wniosek do PTR. w tej sprawie.

Nastąpił wybór zarządu, który jednogłośnie ponownie został wybrany.

Grabowo. Miesieczne zebranie Kółka Roln. odbyło się 20. I. rb. przy udziale 31 członków i 2 gości. Po zagajeniu zebrania przez p. Prezesa i omówieniu spraw lokalnych, uchwalono zapisać wagon ospy i wagon węgla. Na tem zebranie zakończono. Sekr.

Nowemiasto. Walne zebranie Kółka Roln. odbyło się 18. I. rb. przy udziale 31 członków, które zagaił wiceprezes p. A. Kitowski z Pacółtowa. Na marszałka zebrania wybrano p. Bartczaka z Nawry. Po sprawozdaniu sekretarza i skarbnika przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Prezesem został jednogłośnie wybrany p. J. Jakubowski z Pacółtowa, wiceprezesem p. A. Kitowski z Pacółtowa, sekretarzem p. Teodor Regel z Kurzętnika, skarbnikiem p. Nehring z Nowegomiasta, bibljotekarzem p. Gorzkiewicz z Nowegomiasta. Członkowie życzyli nowemu zarządowi pomyślnej i owocnej pracy, zaco p. Prezes serdecznie podziękował.

Pozatem przemawiał p. Reszka z Lipówca, który polecił kółku zamówić sztuczne nawozy w lutym, ponieważ później ceny zwyżkują. P. Prezes przyrzekł się postarać o korzystne oferty na oapę i sztuczne nawozy. Następnie omówiono sprawę kursu trzody chlewnej, poczem zamknięto zebranie. Nowych członków zapisało się dwuch. Sekr.

Rożental. Zebranie Kółka Roln. odbyło się 6. I. rb. przy udziale 46 członków. Po zagajeniu zebrania nastąpił odczyt p. Kasprzyckiego II. o hodowli krów i żywieniu paszą treściwą w zimie, czem słuchaczy bardzo zaciekawił. Teraz przystąpiono do wyboru zarządu, który pozostał bez zmiany. Sekr.

Złotowo. Dnia 20. I. rb. odbyło się walne zebranie tut. Kółka Roln. które zagaił prezes p. Wiśnicki. Członków obecnych było 32. Po sprawozdaniu sekretarza za rok 1928, stwierdzono, że członków na r. bież. jest razem 30. Następnie wybrano zarząd, w skład którego weszli następujący pp.: Wiśnicki Bern. II prezes. Jackiewicz M. skarbnik, Marszelewski Wł. sekretarz i Filarski Józef bibljotekarz.

Kółko tut., dzięki staraniom p. Prezesa, rozwija się pomyślnie. Tylko kilku gospodarzy obojętnie patrzy na wszelkie organizacje i korzyści wynikających z nich nie widza. Zarząd tut. Kółka starać się będzie, by i dzieci kółkowiczów miały swoją organizację.

Po ukończeniu zebrania przy miłej pogadance omawiano różne sprawy, poczem kółkowicze zadowoleni udali się do domów, Sekretarz.

Kazanice. Dnia 30 stycznia rb. odbyło się zebranie Kółka Roln. przy udziale 25 członków i 3 gości. Zebranie zagaił prezes p. Karczewski. Referat wygłosił p. Balicki na temat: „Hodowla trzody chlewnej",

Na tem zakończono zebranie. Sekr.

Jamielnik. Dnia 28. I. 1929 r. odbyło się walne zebranie Kółka Roln. Jamielnik w obecności 12 członków i gościa, dyr. szkoły rol. w Byszwałdzie p. inż. Pienczocha. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania p. prezes zdał sprawozdanie z działalności Kółka za rok 1928. Kółko liczy obecnie 17 członków. Zebrań odbyło 10. Urządzono 2 zabawy. Sprowadzono 4 wagony węgla, 1 wagon wapna i 3 wagony innych nawozów sztucznych. Dzięki staraniom Zarządu i łaskawemu poparciu p. Starosty wioska uzyska czytelnię oraz radjo. Również za inicjatywą Kółka Roln. wszczęto akcję budowy kaplicy w Jamielniku. Kółko posiada bibljotekę rolniczą, składającą się z około 40 tomów.

Następnie zdał sprawozdanie kasowe p. Skarbnik. Saldo kasowe wynosi 30 zł. Następnie przystąpiono do wyboru nowego Zarządu na rok 1929 Wybrano jednogłośnie p. Tomorowicza ze Study jako prezesa, p. Zuchowskiego z Jamielnika jako wiceprezesa, p. Tomaszewskiego z Jamielnika jako sekretarza i bibljotekarza, p. Goździckiego z Jamielnika jako skarbnika. Następnie p. Dyrektor szkoły Rolniczej wygłosił odczyt o potrzebie oświaty rolniczej. Na tem zebranie zakończono.

Radomno. Walne Zebranie Kółka Roln. w Radomnie odbyło się dnia 20. I. rb. w szkole powszechnej, przy udziale 18 członków i 3 gości.

P. prezes zdał sprawozdanie z działalności Kółka za rok 1928. Liczy ono 45 członków. Posiada bibljotekę, składającą się z 60 tomów. Dwa razy wizytował członek Gł. Zarządu PTR. p. Serożyński. Urządzono dwie zabawy. Kółko sprowadziło dwa wagony węgla, 1 wagon tomasyny, 1 wagon kainitu i 1 wagon azotniaku. Stan kasy wynosi 48,35 zł.

Następnie p. Tomorowicz podziękował zarządowi za współpracę i zdał prezesurę, tłumacząc się brakiem czasu. Wskutek tego przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Jako prezes został wybrany p. Wierzbicki, wiceprezes p. Szymański, sekretarz Kłodziński, skarbnik p. Bojarski, bibljotekarz p. Hozenberg.

Następnie p. Dyrektor Szkoły Roln. z Byszwałda wygłosił bardzo pouczający referat o stosowaniu sztucznych nawozów i o ich działaniu, oraz zachęcał członków do zakładania poletek doświadczalnych. Dalej poruszył p. Dyrektor kwestję drenowania pól, poczem wywiązała się ogólna dyskusja. Na koniec p. Prezes podziękował p Dyrektorowi oraz wszystkim obecnym za udział. Na tem zebranie zamknięto. Sekr.

Wawrowice. Walne zebranie Kółka Roln. odbyło się dnia 17. I. rb. przy udziale 28 człon. oraz prezesa pow. p. Serożyńskiego z Lekart. Zebranie zagaił prezes p. Stanowicki. Komisja rewizyjna, w skład której weszli pp.: Szydłowski, Reszka i Standara, stwierdziła zgodność stanu kasy i udzieliła skarbnikowi pokwitowania. Następnie zdał Sekretarz sprawozdanie. W ciągu roku odbyło się 10 zebrań, na których wygłoszono 4 referaty. Kółko 5 razy lustrowano. Zamówiono wspólnie 1100 ctr. węgla, 900 ctr. tomasówki i 200 ctr. otrąb. Na koniec swego sprawozdania zwrócił się do zebranych, by w przyszłości z większym zapałem poświęcali się pracy w organizacji. Następnie złożył zarząd swe urzędowanie. Marszałkiem, celem przeprowadzenia nowego wyboru, wybrano p. Leśniaka. W skład nowego zarządu weszli pp.: Leśniak Jan jako prezes, Rożycki Jan jako w-prezes ponownie, Standara Konrad jako sekretarz ponownie, Łukaszewski Antoni jako skarbnik ponownie. Rożycki Jan jako bibljotekarz pon., Kamieński Fr. i Reszka Antoni ławnikami.

Nowoobrany zarząd przyjął powierzone im urzędy, dziękując członkom za zaufanie. P. Serożyński złożył życzenia w imieniu władz organizacji, nawołując do pracy w Kółku, oraz wskazał na zadanie tegoż i drogi, któremi do celu dojść można. Swem przemówieniem podniósł na duchu zebranych, którzy wyrazili chęć postępowania wedle jego wskazówek. Następnie postanowiono zamówić 300 ctr. węgla. Nakoniec podziękowawszy p. Serożyńskiemu za przybycie i udzielenie rad, p. Leśniak solwował zebranie. Sekr.

Ostaszewo. Walne zebranie Kółka Roln. odbyło się dnia 27 I. rb. w obecności 21 członków. Zebranie zagaił prezes p. Obarek pochwaleniem Pana Boga. Po odczytaniu porządku dziennego przystąpiono do wyboru prezydjum walnego zebrania, w skład którego weszli pp.: Zakrzewski jako przewodniczący, Faliński jako sekretarz. Sprawozdanie kasowe w imieniu nieobecnego skarbnika zdał prezes p. Obarek. Poczem zabrał głos sekr. p. Szczygłowski, który przedstawił krótko działalność Kółka. Następnie przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Przewodn. p. Zakrzewski zaproponował, aby stary zarząd nadal pozostał, na co się jednogłośnie zgodzono. Sprawę zamówienia nawozów sztucznych odłożono do następnego zebrania. Odśpiewaniem 1 zwrotki „Kto się w opiekę" zakończono zebranie. Sekr.

Szwarcenowo. Z powodu przeszkód walne zebranie, pierwotnie wyznaczone na 20. I. rb., odbyło się dopiero 27 stycznia. Obecnych na zebraniu było 20 członków i 3 gości. Głównym punktem obrad było sprawozdanie starego zarządu i wybór nowego. Zebraniu przewodniczył najstarszy wiekiem p. Mysza Karol. Jak ze sprawozdania wynika, działalność Kółka była dość ożywiona. 1. Sprowadzono nawozów, pasz, węgla itp. ogółem 6000 centnarów. 2. Stan kasy w dniu waln. zebrania wynosił 44,49 zł.

W skład zarządu weszli z ub. roku pp. Majewski Jan, prez.; Robaczewski Alojzy, skarbn.; Ułanowski Józef, sekretarz; Kreft Wł. zast. sekr. W miejsce byłego wiceprezesa wybrano p. Kikuta Leona. W wolnych głosach p. Mysza wskazał, że Kółko w roku ub. ani razu nie korzystało z wykładów ze strony prelegentów Pom. Tow. Roln. Sekr.

Szwarcenowo. 1. Zebrań Kółka było 11. Ilość przeciętna obecnych na zebraniu wynosiła 24 członków. Kółko liczyło na początku roku 59 członków. W maju jednak, po utworzeniu nowego Kółka w Wonnie, liczba członków spadła do 28.

2. Delegacje Kółka brały udział w uroczystości poświęcenia sztandarów. Również wysłano delegatów na dożynki do Spały. Zebrania — poza małemi wyjątkami — odbywały się w niedziele po 15. każdego miesiąca. Zainteresowanie sprawami Kółka jest wśród członków

dobrze, choć nie brak i członków, nie uczęszczających kilka razy na zebrania. Sekr.

Wonna. Miesięczne i walne zebranie Kółka Roln. odbyło się 27. I. rb, w obecności 33 członków. P. Prezes zagaił posiedzenie pochwaleniem Pana Boga. Po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania, nastąpiło sprawozdanie z roku 1928. Poczem nastąpił wybór zarządu na rok 1929, który pozostał ten sam, wybrano jeszcze zastępców podchorążych i to: pp. Hejkę Jana i Malinowskiego. Następnie p. Prezes odczytał komunikaty i okólniki w sprawie Wystawy Krajowej w Poznaniu i kursów praktycznych dla młodzieży rolniczej. W wolnych głosach wspomniał p. Reich o 8 proc. zwrocie z Pom. Tow. Ubezpieczeń od ognia dla członków Kółka. Następnie zamówiono 200 ctr. saletry norwedzkiej. Zapisało się 3 nowych członków. O godz. 18,15 solwował p. Prezes zebranie. Sekretarz.

Kiełpiny. Dnia 2 lutego rb. odbyło się zebranie naszego Kółka Roln. w obecności 21 członków i 8 gości. Po zagajeniu zebrania przez ks. Prezesa, nastąpił odczyt o nawożeniu azotniakiem owsa, który zebranych niezmiernie zaciekawił.

Po omówieniu jeszcze innych spraw zebranie zamknięto. Sekr.

Drugie zebranie odbyło się w dniu 24 lutego rb. Referat: „Jakie ma być gospodarstwo mleczne" wygłosił p. Konczuchidza. Na przyszłe zebranie zaproszono prelegenta. Sekr.

Sprawozdanie z roku ubiegłego wykazało, że Kółko tutejsze żyje i może coś zdziałać przy ogólnem zrozumieniu. Był to pierwszy rok pracy od czasu założenia Kółka, tj. od 1920 r. Kółko liczy 53 członków. Zebrań było 12, przy przeciętnym udziale członków około 50% członków. Pozamiejscowych mówców przybyło dwuch, i to 2 razy p. lustrator Serożyński i prezes powiatowy p. Ossowski z Montowa dwa razy. Trzy referaty, bardzo na czasie, miał p. Konczuchidza z Wasiół, który bierze bardzo żywy udział w życiu Kółka i dzięki swemu wykształceniu i praktycznemu doświadczeniu daje nam piękne wskazówki i rady w naszem życiu gospodarczem. Żona jego zaś wyhaftowała i upiększyła nasz sztandar bezpłatnie, za co z tego miejsca Kółko składa jej gorące podziękowanie, oprócz tego były odczyty z „Kłosów" itd. Delegacja Kółka brała udział w dorocznem walnem zebraniu w Nowemmieście i na dożynkach w Szale. Poświęcenie sztandaru odbyło się w dniu 30 września 1928 r. i pomimo niepogody zjawiło się bardzo dużo gości, delegacje Kółek Roln. oraz innych towarzystw.

Towarzystwo zakupiło wspólnie przeszło 100 ctr. saletry chil., 300 ctr. wapna nawoz., 300 ctr. węgla, 300 wytłoków itd., posiada biblioteczkę roln., a w bież. roku zamierza kółko sprawić sobie jeszcze, o ile stosunki pozwolą, małą apteczkę rolniczą. W uznaniu za rzetelną dotychczasową pracę, wybrano stary zarząd na nowo. Sekretarz.

Rumian. Walne zebranie Kółka Roln. odbyło się dnia 27. I. rb. przy licznym udziale członków i gości. Zebranie zagaił prezes C. Ruciński, podając porządek obrad. Po krótkiej pogadance wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli pp.: jako prezes Ostrowski Franc., sekretarz Jan Ruciński, skarbnik C. Zużyński, jako chorążowie: Rykaczewski, Cerwkownik i Schmit.

Ze sprawozdania rocznego wynika, że Kółko liczyło w 1928 r. 60 członków, zebrań zwyczajnych odbyło się 12, 4 nadzwyczajne. Na zebraniach uczestniczyło przeciętnie 45 członków, odczytów odbyło się 36, sztucznych nawozów sprowadzono za 20000 zł. Kółko posiada sztandar, bibljotekę i Kasę Stefczyka. Sekretarz.

Małe Bałówki. Zebranie tut. Kółka Roln. odbyło się 3 lutego rb. przy udziale 22 członków i 4 gości. Po zagajeniu zebrania, wygłosił p. Prezes referat o paszy treściwej. Nastąpiła pogadanka. Po zapisaniu 1 nowego członka, zebranie zamknięte. Sekretarz.

Rolniku, jeżeli pragniesz postępu wsi polskiej, wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania!

KOMUNIKATY.

Cła wywozowe na trzodę chlewną i mięso wieprzowe.

Z dniem 1-go marca rb. weszło w życie rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu Handlu oraz Rolnictwa, z dnia 1-go lutego 1929 r. Na mocy tego rozporządzenia, cło wywozowe od trzody chlewnej żywej i bitej — pobierane będzie w wysokości zł 30-tu od całej sztuki, zaś od połowy — zł 15 stu.

Od mięsa wieprzowego świeżego, solonego i mrożonego w stanie nieprzerobionym, z wyjątkiem oddzielnych głów oraz oddzielnych wnętrzności — cło wywozowe pobierane będzie w wysokości zł 50-ciu od 100 klg.

Wyżej wymienione towary mogą być wywożone bez cła za zaświadczeniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu — trzoda chlewna zarodowa wywożona przez hodowców oraz organizacje hodowlane — za zaświadczeniem Ministerstwa Rolnictwa. Wyżej wymienione towary przewożone w małym ruchu granicznym, w myśl obowiązujących umów, również nie podlegają opłacie celnej.

Trudności w wywozie bekonów.

Z powodu zamarznięcia portów w Gdańsku i Gdyni oraz morza Bałtyckiego, wywóz bekonów do Anglji tą drogą został na pewien czas uniemożliwiony. Niektóre przedsiębiorstwa polskie, pragnąc mimo tej nieprzewidzianej trudności utrzymać ciągłość wywozu bekonów do Anglji, wysłały transporty tego artykułu drogą okrężną przez Czechy, Austrję, Szwajcarję i Francję, mimo, że koszty przewozu zwiększyły się przez to niepomiernie.

Środek przeciwko marznięciu ziemniaków w piwnicach.

Jako pewny sposób zapobiegania marznięciu ziemniaków w piwnicach zaleca jakiś doświadczony gospodarz — zawieszanie w odnośnych ubikacjach zapalonych lamp naftowych. Wydają one tyle ciepła, że ziemniaki, marchew oraz inne płody rolne nie są narażone na zmarznięcie.

Sekretarjat P. T. R. w Nowemmieście w piątek, dnia 8 bm. nie będzie czynny.

Zarząd Pow. PTR.

Zebrania Kółek Rolniczych

odbędą się dnia 10 marca 1929 r.

Gryźliny o godz. 16-tej.
Lipinki po nabożeństwie.
Nowydwór o godz. 17-tej.
Prątnica „ 12 i pół.
Rumian „ 16
Tuszewo „ 15

Marzęcice. Zebranie Kółka Rolniczego odbędzie się w sobotę dnia 9 bm. o godz. 3-ciej po południu.

Na zebranie przybędzie lustrator Kółek Rolniczych p. Serożyński. Prosimy o przybycie wszystkich członków i gości. Zarząd.

Byszwałd. Zebranie organizacyjne miejscowych gospodyń celem założenia Koła Gospodyń odbędzie się w niedziele, dnia 10 marca rb. o godz. 2-giej po południu. Na zebranie przybędzie kierowniczka Wydziału Gosp. przy PTR. z Torunia. Prosimy przeto o przybycie wszystkich gospodyń.

Tuszewo. Zebranie Koła Gospodyń odbędzie się dn. 10 bm. o godz. 5 tej po południu. Na takowe przybędzie kier. Koła Gosp. Wiejskich z Torunia.